

17.02.2016

Liikenne- ja viestintäministeriö
PL 31
00023 VALTIONEUVOSTO

Viite LVM/1996/13/2015

Asia Vastaus lausuntopyyntöön luonnoksesta valtioneuvoston periaatepäätökseksi datan hyödyntämisestä liiketoiminnassa – massadatan ja mydatan strategiset linjaukset ja toimet

Liikenne- ja viestintäministeriö on pyytänyt Suomen Akatemian lausuntoa luonnoksesta valtioneuvoston periaatepäätökseksi datan hyödyntämisestä liiketoiminnassa – massadatan ja mydatan strategiset linjaukset ja toimet. Suomen Akatemia lausuu luonnoksesta kunnioittavasti seuraavaa.

Valtioneuvoston periaatepäätös datan hyödyntämisestä liiketoiminnassa on tervetullut. Datan käyttöön perustuva liiketoiminta on jo nyt laajuudeltaan merkittävää, ja tulevaisuudessa on odotettavissa toiminnan laajentuvan huomattavasti.

Lausunnolla oleva luonnos periaatepäätökseksi sisältää joukon strategisia tavoitteita, joita voidaan pitää kannatettavina. Luonnoksessa käytettyä terminologiaa olisi kuitenkin hyvä täsmentää ja määritellä tarkemmin epäselvyyksien välttämiseksi.

Luonnoksen taustaosassa olisi syytä todeta selkeästi se, että Suomessa on merkittävää data-analyysin tutkimustoimintaa erityisesti yliopistoissa.

Suomen Akatemian huippuyksikköjen joukossa on nyt ja aiemmin on ollut useita yksiköjä, joiden keskeinen alue on ollut data-analyysi (hieman eri termein kuvattuna). Alan tutkimus ja koulutus on Suomessa varsin laajaa, ja tutkimuslähtöisiä yrityksiä on alalla lukuisia. Alan teollisuus myös työllistää tohtoreita runsaasti.

Alan painotusta kuvanee se, että vuonna 2014 pidetyssä yliopistojen ICT-alan koulutusta ja tutkimusta kuvaavassa tilaisuudessa peräti kuusi yliopistoa mainitsi oman tietotekniikatutkimuksensa yhdeksi painopisteeksi data-analyysin (tai vastaavan). Suomen Akatemia rahoittaa data-analyysiin keskittyvää tutkimusta sekä tutkijalähtöisissä tutkimushankkeissa että temaattisissa suunnatuissa hauissa. Jälkimmäisistä on esimerkkinä ICT2023-ohjelman viimevuotinen big data -haku (hankkeille 5,5 miljoonaa). Hankkeiden lisäksi Suomen Akatemian alainen tutkimusinfrastruktuurikomitea rahoittaa lukuisia dataintensiivisiä

tutkimusinfrastruktuureja. Akatemia tulisikin mainita toimijana kohdassa 1.2.
”Tutkimusinfrastruktuurien tuottaman...”

Mainittakoon myös, että yliopistojen ja ammattikorkeakoulujen vuotuinen ICT-alan tutkimuksen ja koulutuksen volyymi on noin 250 miljoonaa euroa ja CSC:n 30 miljoonaa euroa. Luonnos mainitsee yliopistot kuitenkin vain ohimennen eikä tunnista niiden keskeistä roolia tutkimuksessa alan osajien koulutuksessa. Myös esimerkiksi VTT:n rooli on data-analyysissä erittäin tärkeä ja jää luonnoksessa vain vähälle huomiolle.

Tutkijat ja tutkimusryhmät luovat merkittäviä tutkimus- ja data-aineistoja. Lausunnolla oleva periaatepäätös voisi osaltaan tukea julkisella rahoituksella saadun tutkimustiedon hyödynnettävyyttä liiketoiminnassa sopivilla toimenpiteillä. Suomen Akatemia edellyttää rahoittamiltaan hankkeilta sitoutumista julkaisujen avoimeen saatavuuteen sekä kehottaa rahoittamiensa hankkeiden vastuullisia johtajia tallettamaan ja avaamaan hankkeensa tutkimusaineiston oman tieteenalansa kannalta tärkeässä kansallisessa tai kansainvälisessä arkistossa tai tallennuspalvelussa.

Yliopistojen ja valtion tutkimuslaitosten osuus jää luonnoksessa vaillinnaiseksi myös ehdotettujen valtioneuvoston linjausten yhteydessä. Niinpä esimerkiksi kohdassa 1.2 toimenpiteissä olisi syytä selkeästi erotella ohjaavan ministeriön (OKM) ja koulutuksessa yliovoimaisesti merkittävimpien toimijoiden (yliopistot ja ammattikorkeakoulut) roolit.

Periaatepäätösluonnos sisältää joukon yllättävänkin yksityiskohtaisia toimenpide-ehdotuksia: esimerkiksi kohdan 3.2 ehdotus erityisesti mydatan ekosysteemitutkimuksen rahoittamisesta on linjaus, joka tuntuu huonosti sopivan periaatepäätöksen kaltaiseen dokumenttiin.

Pääjohtaja

Heikki Mannila

Johtava tiedeasiantuntija

Juha Latikka